



לקוטי תורה • פרשת חקת • מאמר 8

אז ישיר ישראל את השירה הזאת עלי באר...

”אז ישיר ישראל את השירה הזאת: עלי באר” (במדבר כא, יז)



מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ”ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק

LikuteiTorah.com

הפרשה החסידית



[/likuteitorah.com/he/likutei-torah/chukas/8](https://likuteitorah.com/he/likutei-torah/chukas/8)

1

אז ישיר ישראל את השירה הזאת עלי באר ענו לה באר חפרוה שרים כרוה כו'. הנה באר נקי כנס"י [כנסת ישראל] כמ"ש בשה"ש [בשיר השירים] מעין גנים באר מים חיים.

"אז ישיר ישראל את השירה הזאת: עלי באר ענו לה; באר חפרוה שרים, כרוה...". הבאר נקראת כנסת ישראל, כפי שנאמר בשיר השירים: "מעין גנים, באר מים חיים".

כי הנה הבאר מים שנובעת מתחת לארץ המים הן היורדים מלמעלה מן הארבעה נהרות דרך סולמא דפרת כו' וארעא חלחולי מחלחלא כו'

הבאר היא מקור מים הנובע מתחת לפני הארץ. המים הם אלה שיורדים מלמעלה, מארבעת הנהרות, דרך "סולמות פרת" כו', ו"הארץ מחולחלת בנקבים" כו';

יורדים המים דרך גידי הארץ עד שנעשה מי באר שחוזרים ונובעים מתחת לארץ מלמטה למעלה [וכמ"ש מזה ע"פ ויחפרו בפי תולדות] וכך כנס"י [כנסת ישראל] היא מקור

המים יורדים דרך עורקי הארץ, עד שהם נעשים מי באר, החוזרים ונובעים מתחת לארץ, מלמטה למעלה [כפי שמבואר על הפסוק "ויחפרו" שבפרשת תולדות]. וכך גם כנסת ישראל, שהיא המקור של

נש"י [נשמות ישראל] היא באה מלמעלה ותחלה היתה מעין גנים כי גנים ג"ע [גן עדן] העליון וג"ע [וגן עדן] התחתון שבאה בהשתלשלות העולמות דרך ג"ע [גן עדן] העליון ודרך ג"ע [גן עדן] התחתון ושם היתה מקום

נשמות ישראל באות מלמעלה. בתחילה הן היו "מעין גנים" — שני גנים, גן עדן העליון וגן עדן התחתון — שכן הן יורדות בהשתלשלות העולמות דרך גן עדן העליון ודרך גן עדן התחתון; ושם היה המקום

עמידת הנשמה טרם בואה לעוה"ז וכשבאה בהתלבשות הגוף נעשית בחי' באר מים חיים שחוזרים ועולים ונובעים ממטה למעלה ביציאתה מנרתקה היא מאסר הגוף לאור באור החיים:

שבו עומדת הנשמה לפני בואה לעולם הזה. וכאשר היא באה להתלבש בגוף, היא נעשית בכחינת "באר מים חיים", שחוזרים ועולים ונובעים מלמטה למעלה, כשהיא יוצאת מנרתיקה, כלומר ממאסר הגוף, "להאיר באור החיים".

2

והנה ככל הדברים האלה כך הוא דרך וסדר העבודה כי הנה כתיב ויניחאו בג"ע [בגן עדן] לעבדה ולשמרה לעבדה במ"ע [במצות עשה]

והנה, בהתאם לכל הדברים האלה, כך היא דרך העבודה וסדרה. שהרי נאמר: "ויניחאו בגן עדן לעבדה ולשמרה" — "לעבדה" במצוות עשה,

ולשמרה במל"ת [במצות לא תעשה] שע"י קיום מ"ע [מצות עשה] ושמירת מל"ת [מצות לא תעשה] עובד ומתקן את הג"ע [הגן עדן] ועבודת הגן היא להשקותה וכמ"ש ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן.

ו"לשמרה" במצוות לא תעשה. בקיום מצוות עשה ובשמירת מצוות לא תעשה, האדם עובד ומשכלל את גן עדן; ועבודת הגן היא להשקותו, כפי שנאמר: "ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן".

3 ובחיי זו נעשית ע"י ישראל למטה שכנס"י [שכנסת ישראל] היא המעין גנים המשקה את הגן העליון וגן התחתון.

ובחינה זו מתהווה על ידי ישראל שלמטה, שכן כנסת ישראל היא "מעין גנים" המשקה את הגן העליון ואת הגן התחתון.

והענין שכשם שבגן צ"ל בו מעיין להשקותו כדי להצמיח כל פרי שבגן. שהמים מצמיחים כל מיני תענוג כך הנה ג"ע [גן עדן] צ"ל בו בחינת מעיין.

והעניין הוא, שכמו שבגן צריך להיות מעיין שישקה אותו, כדי להצמיח כל פרי שבגן — שהמים מצמיחים כל מיני תענוג — כך גם בגן עדן צריכה להיות בחינה של מעיין.

כי ג"ע [גן עדן] הוא תענוג הנשמות שנהנין מזיו השכינה שבא לכלל גילוי השגת הנפש המשגת באור א"ס ב"ה [ועי"ז מתענגין בו תענוג נפלא אין קץ עד שאמרו מוטב דלידייני כו']

שהרי גן עדן הוא התענוג של הנשמות, הנהנות מזיו השכינה, הבא לידי גילוי בהשגתה של הנפש המשיגה באור אין סוף ברוך הוא [ועל ידי כך הן מתענגות בו תענוג נפלא שאין לו קץ, עד שאמרו: "מוטב שיידון" וכו',

שאפילו כל יסורי גיהנם כדאי הוא לה וצריכה הנשמה להיות לה מירוק בגיהנם תחלה כדי שתבוא להתענג על ה' באור א"ס ב"ה]

שכן אפילו כל ייסורי גיהנום כדאי לו, והנשמה צריכה לעבור תחילה מירוק בגיהנום, כדי שתוכל לבוא להתענג על ה' באור אין סוף ברוך הוא]

והנה הוא ית' סתימא דכל סתימין ואיך יבוא לידי גילוי ההשגה אלא באתעדל"ת [באתערותא דלתתא] תליא מילתא בקיום התומ"צ [התורה ומצות] שהמצות שנתלבשו בענינים גשמיים כמו קרבנות שהם בע"ח [בעץ

חיים] ותרומות ומעשרות שהם בבחינת צומח וצדקה שהיא בבחי' דומם

והנה הוא יתברך סתום מכל הסתומים; כיצד אפוא יוכל לבוא לידי גילוי בהשגה? אלא שהדבר תלוי באתערותא דלתתא, בקיום התורה והמצוות. שהרי המצוות התלבשו בעניינים גשמיים, כגון קרבנות, שהם מן החי; תרומות ומעשרות, שהם מבחינת הצומח; וצדקה, שהיא מבחינת הדומם:

הנה שרשן ויסודתן מאד נעלה בהררי קדש ממדרגה של רצון עליון ואור א"ס ב"ה כנודע ממשל נפילת החומה שמה שנפל יותר למטה הוא ממקום גבוה יותר כו' וכמ"ש בס"י [בספר יצירה] נעוץ תחלתן בסופן דייקא

הרי ששורשן ויסודן נעלים מאוד, "בהרי קודש", במדרגת הרצון העליון ואור אין סוף ברוך הוא, כידוע מן המשל של חומה הנופלת: מה שנופל למטה יותר בא ממקום גבוה יותר וכו'. וכמו שכתוב בספר יצירה: "נעוץ תחילתן בסופן" דווקא,

כי סוף מעשה במחשבה תחלה והן הן הממשיכים חיות ואור א"ס ב"ה להיות בגילוי ההשגה ותענוג הנשמות בג"ע [בגן עדן] העליון בעולם הבריאה וג"ע [וגן עדן] התחתון שבעולם העשיה [ועמ"ש מזה בביאור ע"פ וידבר משה אל ראשי המטות].

כי "סוף מעשה במחשבה תחילה". והן הן הממשיכות חיות ואור אין סוף ברוך הוא, שיבואו לידי גילוי בהשגה ובתענוג של הנשמות בגן עדן העליון, בעולם הבריאה, ובגן עדן התחתון שבעולם העשיה [ועיין במה שנתבאר על כך בביאור על הפסוק "וידבר משה אל ראשי המטות"].

4 ועד"ז שאר כל מצות ה' שהן במודו"מ [במחשבה דבור ומעשה] של האדם מחשבה היא כוונת המצות ודבור הוא

וכך גם כל שאר מצוות ה', שהן במחשבה, בדיבור ובמעשה של האדם: המחשבה היא הכוונה במצוות, והדיבור הוא ת"ת [תלמוד תורה] וק"ש [וקריאת שמע] ובהמ"ז [וברכת המזון] וכיוצא בהן ומעשה המצות מעשיות שבפ"מ [שבפועל ממש] הן הן בחי' בי"ע שבהן ועל ידן נמשך חיות ואור א"ס ב"ה מההעלם אל הגילוי:

לימוד תורה, קריאת שמע, ברכת המזון וכיוצא באלה; והמעשה הוא המצוות המעשיות, שמקיימים בפועל. אלה הן עצמן בחינות בריאה, יצירה ועשיה שבתוך המצוות, ובאמצעותן נמשכים החיות ואור אין סוף ברוך הוא מן ההעלם אל הגילוי.

5 וגילוי זה הוא בבחי' פנימית ובבחי' מקיפים כי במצות יש ב' ענינים בחי' פנימית המצות ובחי' מקיפים [ועמ"ש"ל [ועיין מה שכתוב לעיל] מזה בשה"ש [בשיר השירים] בביאור ע"פ קול דודי] ובפרטות המצות במצות הצדקה הלא פרוס לרעב לחמך כו'

גילוי זה הוא הן בבחינת פנימיות והן בבחינת מקיפים, שכן במצוות יש שני ענינים: בחינת פנימיות המצוות ובחינת המקיפים [ראו על כך לעיל, בשיר השירים, בביאור על הפסוק "קול דודי"]. ובפרט, במצוות הצדקה: "הלוא פרוס לרעב לחמך" וכו':

לתת מזון ומחיה בחיי פנימית וגם כי תראה ערום וכסיתו בחיי מקיף ועייז נמשך להיות אז תתענג על
ה' על דייקא כמ"ש בזהר פי ויחי (דרי"ט ע"א)

לתת מזון ומחיה הוא בחינת פנימיות; וגם "כי תראה ערום וכסיתו" הוא בחינת מקיף. ועל ידי כך מתקיים "אז
תתענג על ה'" — "על" דווקא, כמו שכתוב בזהר, פרשת ויחי (דף רי"ט ע"א).

והיינו שיהיה הוי" אור א"ס ב"ה נתפס ונקלט בהשגות הנשמות בבחי' פנימית עד שתהיינה מתענגות
ונהנות וכו'

כלומר, שהוי", אור אין סוף ברוך הוא, ייתפס וייקלט בהשגות הנשמות בבחינת פנימיות, עד שהן יתענגו וייהנו וכו'.

כי המושכל הנתפס בהשגת האדם ושכלו הרי השכל וההשגה מקיפים את המושכל מכל צד והמושכל
מלוכש בפנימיותה ובתוך תוכה והרי שכל האדם והשגתו הם למעלה מן המושכל.

שכן כאשר מושג נתפס בהכנתו ובשכלו של אדם, השכל וההכנה מקיפים אותו מכל צד, והמושג מלוכש בפנימיותם
ובתוך תוכם; נמצא אפוא ששכלו והכנתו של האדם הם למעלה מן המושג.

6 וזהו ענין שרפים עומדים ממעל לו כו' וכמ"ש במ"א. וגם בבחי' מקיף שהוא כענין שנאמר ויצא ככר
חצו שאינו אלא ככר המבריק במוחו והשגתו אבל אינו נתפס ונקלט לתוך השגתו ממש.

וזהו ענינם של "שרפים עומדים ממעל לו" וכו', כפי שמבואר במקום אחר. וכן בבחינת המקיף, שהיא בדומה
לנאמר: "ויצא ככר חצו" — אין זה אלא ככר המבריק במוחו ובהשגתו, אך אינו נתפס ונקלט בהשגתו ממש.

7 וזהו ענין לבושי הנשמה שבג"ע [שבגן עדן] להיות צרורה בצרור החיים כבוד ה' יאספך דהיינו להיות אור
א"ס ב"ה מקיף עליו ומלבישו וסוכבו מכל צד עד שיהיה נכלל באור א"ס ב"ה ממש בבחי' ביטול
ההשגה כו'.

וזהו ענין לבושי הנשמה בגן עדן: שהיא תהיה "קשורה באגד החיים", ו"כבוד הוי" יאסוף אותך". כלומר, שאור אין
סוף, ברוך הוא, יקיף אותה, ילביש אותה ויסוכב אותה מכל צד, עד שתיכלל ממש באור אין סוף, ברוך הוא,
בבחינת ביטול ההשגה וכו'.

8 וזהו שא' כבוד הוי" יאספך אחר כי תראה ערום וכסיתו שהוא בחי' מקיף ולבוש וזהו ענין כבוד שהוא
ענין מקיף כמ"ש במ"א.

וזהו שנאמר "כבוד הוי" יאספך" לאחר "כי תראה ערום וכסיתו", שהיא בחינת מקיף ולבוש. זהו ענינו של "כבוד",
שהוא בחינת מקיף, כפי שמוסבר במקום אחר.

וזהו ענין מעיין גנים שכנס"י [שכנסת ישראל] היא בחי' מעיין המשקה את הגנים להיות המשכת תענוג עליון מאור א"ס ב"ה מההעלם אל הגילוי בגי'ע [בגן עדן] העליון וג"ע [וגן עדן] התחתון וגילוי זה נמשך ג"כ למטה בנפש האדם.

וזהו ענינו של "מעיין גנים": כנסת ישראל היא בחינת מעיין המשקה את הגנים, כדי שתימשך תענוג עליון מאור אין סוף ברוך הוא מן ההעלם אל הגילוי בגן עדן העליון ובגן עדן התחתון. גילוי זה נמשך גם למטה, אל נפשו של האדם,

להיות בחי' באר הנובעת ממטה למעלה בקיום מ"ש ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך ובכל נפשך כו'.

כך שתהיה בחינת באר הנובעת מלמטה למעלה, בקיום הכתוב: "ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך ובכל נפשך" וגו'.

9 וכמ"ש אליך ה' נפשי אשא כו' כי אתה בראתה ואתה יצרתה כו' ואתה עתיד ליטלה ממני כו'

כמו שנאמר: "אליך ה' נפשי אשא" וכו'. שהרי "אתה בראתה ואתה יצרתה" וכו', "ואתה עתיד ליטלה ממני" וכו'.

ואינה נתונה לאדם אלא כדי שיעור ימי חייו לזאת יהיה בעיניו כל ימי חיי העולם הזה בבחי' בעל כרחך

והיא ניתנת לאדם רק למשך ימי חייו. לכן ראוי שכל ימי חייו בעולם הזה יהיו בעיניו בבחינת "בעל כרחך

אתה חי וכמאן דשדי בתר כתפוי ואליו ית' לבדו יהיה נושא את נפשו וכל ימי חיי האדם אשר נתלבשה נפשו בגופו בעולם הזה הוא רק

אתה חי", וכדבר שמשליכים מאחורי הכתף; ורק אליו ית' ישא את נפשו. וכל ימי חייו של האדם, שבהם נשמתו מלוכשת בגופו בעולם הזה, אינם אלא

כדי להיות בחי' באר שנובעת מתחת לארץ דייקא שעל ידי שהמים הולכים דרך עפר הארץ הם מתבררים ונעשים צלולים יותר כך הנשמה מתבררת יותר בקיום התומ"צ [התורה ומצות] מעשיות שבענינים גשמיים

כדי להיות בבחינת באר הנובעת דווקא מתחת לארץ. כשם שהמים מתבררים ונעשים צלולים יותר כשהם עוברים דרך עפר הארץ, כך הנשמה מתבררת יותר באמצעות קיום התורה והמצוות המעשיות, הנוגעות לעניינים גשמיים,

וגם ע"י תגבורת כח נפש האלקית על נפשה הבהמית לאכפיא ולאחפכא חשוכא לנהורא כו' ואי לזאת חומריות הגוף וגשמיות העוה"ז אינו אלא בבחינת מעבר לנשמה ועיקר דביקותה תהיה בשרשה באלקים חיים

וגם באמצעות התחזקות כוחה של הנפש האלקית על הנפש הבהמית, כדי לכפות אותה ולהפוך את החושך לאור וכו'. לכן גסות הגוף והגשמיות של העולם הזה אינן אלא מעבר עבור הנשמה, ועיקר דבקותה תהיה בשורשה, באלקים חיים.

(עו"ל [עוד יש לומר] שבנפש ג"כ ימצא ב' בחי' מעיין ובאר וכנ"ז [וכנזכר] ע"פ ויחפרו עבדי יצחק הנ"ל מה שמתבונן בעומק מחשבתו בגדולת אור א"ס ב"ה בק"ש [בקריאת שמע] ותפלה זהו בחי' נהר יוצא מעדן חו"ב [חכמה ובינה] תריין ריעין כו')

(אפשר לומר עוד שגם בנפש עצמה יש שתי בחינות, מעיין ובאר, כפי שזכר לעיל על הפסוק "ויחפרו עבדי יצחק": מה שאדם מתבונן בו בעומק מחשבתו בגדולת אור אין סוף ב"ה בקריאת שמע ובתפילה, הוא בחינת "נהר יוצא מעדן" — חכמה ובינה, "תריין ריעין" וכו';

והוא משקה את הג"ן סדרים דאורייתא הוא עסק התורה שעוסק אח"כ ד' אמות של הלכה כו' שיומשך בהתורה מבחי' תענוג עליון וזהו ענין על תפילתי שתהא סמוכה למטתי

והוא משקה את ג"ן סדרים דאורייתא, כלומר את לימוד התורה שאדם עוסק בו לאחר מכן, "ארבע אמות של הלכה" וכו', כדי שיימשך בתורה [אור] מבחינת תענוג עליון. וזהו פירוש "על תפילתי שתהא סמוכה למטתי",

כדי שיהי' [שיהיה] עסק התורה אחר התפלה להיות קולך ערב כמ"ש במ"א בביאור ע"פ יונתי בחגוי הסלע כו' וזהו ענין מעין גנים. וכמ"ש בזח"ג [בזהר חלק ג'] (דרצ"ח א') דמעין גנים זהו ענין ונהר יוצא מעדן.

כדי שלימוד התורה יהיה לאחר התפילה, וכך "קולך ערב", כפי שמוסבר במקום אחר בביאור על הפסוק "יונתי בחגוי הסלע" וכו'. וזהו ענין "מעין גנים". וכך נאמר בזהר חלק ג', דף רצ"ח ע"א, ש"מעין גנים" הוא ענין "ונהר יוצא מעדן".

וענין באר היינו ע"ד המבואר ע"פ יונתי הנ"ל בענין יונתי כשהיא בחגוי הסלע עז"נ [על זה נאמר] הראיני את מראיך שזהו בחי אור חוזר אשר ע"ז אמרו במקום שבע"ת [שבעלי תשובה] עומדים צדיקים גמורים אין יכולים לעמוד דמשכין ליה בחילא יתיר.

ענין הבאר הוא בדומה למה שמבואר לעיל על הפסוק "יונתי", בענין "יונתי" כשהיא בחגוי הסלע, שעל כך נאמר "הראיני את מראיך": זוהי בחינת אור חוזר, שעליו אמרו: "במקום שבעלי תשובה עומדים, צדיקים גמורים אינם יכולים לעמוד", מפני שהם ממשיכים אותו בכוח גדול יותר.

10 וכך הוא בחי באר דנביע מתתא לעילא ולכן הוא למעלה מבחי מעין גנים כו' עד שהיא בחינת מים חיים ממש שלמעלה מבחינת ונהר יוצא כו' כמ"ש במ"א בד"ה ששים המה מלכות.

וכך גם בבחינת באר, הנובעת מלמטה למעלה; ולכן היא למעלה מבחינת "מעין גנים" וכו', עד שהיא בחינת מים חיים ממש, שלמעלה מבחינת "ונהר יוצא" וכו', כפי שמוסבר במקום אחר במאמר המתחיל "שישים המה מלכות".

א"נ [אי נמי] אף שהנהר הוא ג"כ בחי כנ"ל בענין מים גנים עכ"ז [עם כל זה] הבאר שהוא ממטה למעלה יש בו בחינה עליונה יותר כנ"ל בענין שבעלי תשובה כו' וצ"ל כל ימיו בתשובה.

אפשר להסביר גם כך: אף שהנהר הוא גם כן בחינה [נעלית], כפי שהוזכר לעיל בענין מי הגנים, מכל מקום בבאר, שהיא מלמטה למעלה, יש בחינה נעלית יותר, כפי שהוזכר לעיל בענין בעלי תשובה וכו'. ועליו להיות בתשובה כל ימיו.

וזהו ענין ודברתם אל הסלע ונתן מימיו שע"ז נאמר עלי באר כו' והיינו ממש כענין הראיני את מראיך דיונתי בחגוי הסלע כו':

וזהו ענין "ודיברתם אל הסלע, והוא יתן את מימיו", שעל כך נאמר "עלי באר" וכו'. והדבר דומה ממש לענין "הראיני את מראיך", שנאמר על "יונתי בחגוי הסלע" וכו'.

11 ב אך להיות גילוי בחי באר זו צריך להיות חפרוה כרוה חפירה וכריה היא להשליך את עפר הארץ הסותמים את פי הבאר אלא שחפירה הוא להשליך את רגבי הארץ הגסים וכריה היא להשליך הצרורות וחול הדק.

2. אולם, כדי שבחינה זו של באר תתגלה, צריך להיות "חפרוה כרוה". חפירה וכרייה הן סילוק עפר הארץ הסותם את פי הבאר; אלא שחפירה היא סילוק רגבי הארץ הגסים, ואילו כרייה היא סילוק הצרורות והחול הדק.

12 וכך צריך להעביר כל המסתירים ומכסים על האהבה המסותרת ולאכפיא לסטיא [לסטרא אחרא] הן

באיסור להיות סור מרע כו'

וכך יש להסיר כל דבר שמסתיר ומכסה על האהבה המסותרת, ולכפות את הסטרא אחרא: הן בעניינים האסורים, בקיום "סור מרע" וכו';

והן בהיתר קדש עצמך במותר לך ובטל רצונך מפני רצונו והן בקיום המצות להתחזק בלימוד התורה יותר מהרגילות וליתן צדקה יותר

והן בעניינים המותרים — "קדש עצמך במותר לך", ו"בטל רצונך מפני רצונו"; והן בקיום המצוות — להתחזק בלימוד התורה יותר מן הרגילות ולתת צדקה מעבר

מטבעו וכיוצא בהן שכל הדברים האלה וכיוצא בהן הן הן בחיי חפירה וכריה להעביר כחות החומריות שמצד הקליפה ולבטלן בבחינת ביטול לגמרי בטל רצונך כו'

לטבעו, וכיוצא בזה. כל הדברים האלה וכיוצא בהם הם בחינות של חפירה וכרייה: להסיר את כוחות הגסות שמצד הקליפה ולבטל אותם בביטול מוחלט, בבחינת "בטל רצונך" וכו',

כדי לגלות מצפוני האהבה מההעלם אל הגילוי (וכי בחיי אלו דחפירה וכריה לעשותה בבחי' באר זהו כמו ענין המבואר ע"פ לא תהיה משכלה ועקרה בארצך).

כדי לגלות את צפונות האהבה, מההעלם אל הגילוי. (ושתי בחינות אלו, חפירה וכרייה, כדי לעשותה בבחינת באר, דומות לעניין המבואר על הפסוק "לא תהיה משכלה ועקרה בארצך":

ענין אפילו בית ולד אין לה כו' והנה העצה לעשות כלי ריקן הוא כמ"ש לב נשבר ונדכה כו'. וזהו בחי' חפירה כו' אך עוד צריך הוא שלא יטה לבו אפילו לדברים המותרים להיות מקושר בהם כו' ע"ש.

העניין של "אפילו בית ולד אין לה" כו'. והעצה לעשות כלי ריקן היא כפי שכתוב "לב נשבר ונדכה" וכו'; וזהו בחינת החפירה כו'. אך נוסף על כך עליו שלא להטות את לבו אפילו לדברים המותרים, ולהיות קשור בהם כו'; עיין שם.

וזהו בחינת כריה להשליך הצרורות וחול הדק ועי"ז יתגלה מצפון האהבה בבחינת ותתפלל חנה על ה' כו' ע"ש וזהו פי' וענין עלי באר)

וזהו בחינת הכרייה — להשליך את הצרורות ואת החול הדק. ועל ידי כך תתגלה צפונת האהבה, בבחינת "ותתפלל חנה על הוי"ו" וכו'; עיין שם. וזהו פירושו ועניינו של "עלי באר".

ובחיי חפירה וכריה זו נעשה עיי בחיי שרים ונדיבי עם שרים הם האבות ובחיר האבות הוא יעקב.

ובחינת חפירה וכריה זו נעשית באמצעות בחינת "שרים" ו"נדיבי עם". ה"שרים" הם האבות, והנבחר שבאבות הוא יעקב,

כענין ואלקי יעקב בתוספת וי"ו המחבר כו' שיעקב הוא הכולל כל בחיי האבות כי ביעקב נאמר

כמו בענין "ואלקי יעקב", בתוספת וי' החיבור וכו'; שכן יעקב הוא הכולל את כל בחינות האבות. על יעקב נאמר,

כי שרית לשון שררה וממשלה עם אלקים הוא ענין הצמצום כי הנה אני הוי' לא שניתי ואין עוד מלבדו וכולא קמיה כלא כו'.

"כי שרית" — לשון של שררה וממשלה — "עם אלקים", וזהו ענין הצמצום. שהרי "אני הוי' לא שניתי", "אין עוד מלבדו", ו"כולא קמיה כלא" וכו'.

13 ומה שנראה העולם ליש ודבר נפרד הוא עיי בחיי שם אלקים המצמצם ומסתיר גילוי אלהותו ית' להיות עולם המעלים כו'

ומה שנראה העולם כמציאות ממשית ונפרדת הוא מכוח בחינת שם אלקים, שמצמצם ומסתיר את גילוי אלקותו יתברך, כדי שיהיה עולם המעלים וכו'.

ויעקב הוא בחינת שר ומושל על בחיי אלקים שלא יסתיר ויעלים כו' כמ"ש והיה הוי' לי לאלקים כו' ויעקב הוא בחינת שר ומושל על בחינת אלקים, כדי שלא יסתיר ויעלים וכו', כמו שכתוב: "והיה הוי' לי לאלקים" וכו',

כמ"ש במ"א ועם אנשים הם המלאכים כמ"ש באברהם וירא והנה שלשה אנשים נצבים עליו שבאו גי' מלאכים בשביל גי' שליחות.

כמו שמבואר במקום אחר. "ועם אנשים" — אלו המלאכים, כמו שכתוב באברהם: "וירא והנה שלשה אנשים נצבים עליו"; שכן שלושה מלאכים באו לשם שלוש שליחויות.

לפי שאין מלאך אי יכול לעשות שתי שליחות כי המלאך הוא שליח ההשפעה שהוא בחיי כלי שבו שכן מלאך אחד אינו יכול לבצע שתי שליחויות, מפני שהמלאך הוא שליח של ההשפעה, והוא בחינת כלי שבתוכו

ועל ידו עוברת ההשפעה ואין כח בכלי שלו לסבול ולהגביל שתי שליחות שהן שתי השפעות

עוברת ההשפעה; ואין בכלי שלו כוח לשאת ולהכיל שתי שליחויות, שהן שתי השפעות,

כי הם מביי'ע שנאמר ומשם יפרד שכל דבר הוא ענין בפני עצמו וביעקב כתיב וישר אל מלאך ויוכל (בהושע ס"י י"ב ה')

כי הם מביי'ע, שעליהם נאמר: "ומשם יפרד" — כל דבר הוא ענין בפני עצמו. ועל יעקב כתוב: "וישר אל מלאך ויוכל" (בהושע, פרק י"ב, [פסוק] 5);

וארז"ל [ואמרו רבותינו זכרונם לברכה] (חולין צ"ב א') שיעקב נעשה שר למלאך כי יעקב הוא גופא דאורייתא וכמ"ש הקל קול יעקב ויקם עדות ביעקב כו'.

וחז"ל אמרו (חולין צ"ב א') שיעקב נעשה שר למלאך. שכן יעקב הוא גוף התורה, כמו שכתוב: "הקול קול יעקב", וכן "ויקם עדות ביעקב" וכו'.

ועל התורה נאמר אחת דבר אלקים שתיים זו שמענו וכפטיש יפוצץ סלע מקרא אחד מתחלק כו'

ועל התורה נאמר: "אחת דיבר אלקים, שתיים זו שמענו", וכן "וכפטיש יפוצץ סלע" — מקרא אחד מתחלק וכו';

כי אורייתא מחכמה נפקת והיא חכמתו ית' דאיהו וגרמוהי חד שהכל נכלל בבחינת אחדות לכן דבור התורה אפילו פסוק אחד או הלכה א' כו'

שהרי "התורה יוצאת מחכמה", והיא חכמתו יתברך, שעליה נאמר "הוא וכליו אחד", ובה הכול כלול בבחינת אחדות. לכן דיבור התורה, אפילו פסוק אחד או הלכה אחת וכו',

כולל כל התורה כולה. משא"כ המלאכים שלא ניתן להם התורה ע"כ אין כח במלאך לסבול ולקבל שני שליחות

כולל את התורה כולה. לא כך אצל המלאכים, שלא ניתנה להם התורה; לכן אין למלאך כוח לשאת ולקבל עליו שתי שליחויות.

(ועמ"ש מזה בד"ה כנשר יעיר דגבי מתן תורה נאמר רואין את הנשמע ושומעין את הנראה שאין התחלקות בין ראייה לשמיעה לפי שהתורה מחכמה עילאה נפקת שאין שם התחלקות המדרגות כי הוא למעלה מעולם הפירוד והנה איתא ברע"מ [ברעיא מהימנא] פ' פינחס)

(וראו מה שנכתב על כך במאמר המתחיל "כנשר יעיר": שבענין מתן תורה נאמר "רואים את הנשמע ושומעים את הנראה", משום שאין חלוקה בין ראייה לשמיעה, שכן התורה יוצאת מחכמה עילאה, שבה אין חלוקה למדרגות, מפני שהיא למעלה מעולם הפירוד. והנה, כך נאמר ברעיא מהימנא, פרשת פינחס)

(דרכי"ט ע"ב) וכפטיש יפוצץ סלע ודא סלע דאתמר ביה ודברתם אל הסלע לעיניהם ונתן מימיו וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] שנה עליו פרק אחד

(דף רכט ע"ב): "וכפטיש יפוצץ סלע", והסלע הזה הוא הסלע שעליו נאמר "ודיברתם אל הסלע לעיניהם ונתן מימיו"; וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה: "שנה עליו פרק אחד".

וזהו ענין חפרוה שרים בחי' קול יעקב שעיי"ז נעשה בחי' באר מים חיים דהיינו כמ"ש ונתן מימיו כו' וזהו ענין "חפרוה שרים": בחינת קול יעקב, שבאמצעותה נעשית בחינת באר מים חיים, כלומר, כפי שנאמר "ונתן מימיו" וכו'.

(ועיי' בזה"א [בזהר חלק א] ד"ו סע"ב [סוף עמוד ב] ח"ב [חלק ב] דס"ד ב' ועיי' עוד ח"ג [חלק ג] דרמ"ט ב' רע"ט ב' ובלק"ת [ובלקוטי תורה (להאריז"ל)] פ' חקת)

(ועיינו בזהר, חלק א, דף ו ע"ב; חלק ב, דף סד ע"ב; וכן חלק ג, דף רמט ע"ב ודף רעט ע"ב; ובליקוטי תורה של האריז"ל, פרשת חוקת..)

והנה מדתו של יעקב הוא בחינת רחמנות ועמ"ש מזה לקמן סד"ה מי מנה עפר יעקב ועיי' נאמר ליעקב אשר פדה את אברהם הוא גילוי אהבה שבו

והנה מידתו של יעקב היא בחינת רחמים (וראו מה שנכתב על כך להלן, בסוף המאמר המתחיל "מי מנה עפר יעקב"), ועל כך נאמר "ליעקב אשר פדה את אברהם": גילוי האהבה שבו.

ועל ידו נעשה בחי' חפירה וכרייה לבאר הנובעת ממטה למעלה מהעולם אל הגילוי (וזיי"ש [וזהו שכתוב] בזה"א [בזהר חלק א] ויצא קנ"ב א' ויעקב בלחודוי כו' ע"ש).

ובאמצעותו נעשית בחינת חפירה וכרייה לבאר הנובעת מלמטה למעלה, מן העולם אל הגילוי (וזהו שנכתב בזהר, חלק א, ויצא, דף קנב ע"א: "ויעקב בלחודוי" וכו'; עיינו שם).

ועדי"ז נתקנו כל סדר התפלה שהוא לעורר את האהבה מהעולם אל הגילוי עיי' שישים אל לבו להתבונן בברוך שאמר והיה העולם איך שאמר מאמר אחד בלבד והיה העולם בבחי' ממלא כל עלמין וסובב כל עלמין כו'

וכך נקבע כל סדר התפילה, שמטרתו לעורר את האהבה מן העולם אל הגילוי: על ידי שיכוון את לבו להתבונן ב"ברוך שאמר והיה העולם" — כיצד באמירה אחת בלבד אמר ה' והעולם היה, בבחינת ממלא כל עלמין וסובב כל עלמין וכו';

ואיך שהאופנים ברעש גדול כו' וצבא השמים לך משתחווים השתחוו לא נא' [נאמר] אלא משתחווים שתמיד משתחווים כו'.

וכיצד האופנים הם "ברעש גדול" וכו', ו"צבא השמים לך משתחווים": לא נאמר "השתחוו" אלא "משתחווים", שכן הם משתחווים תמיד וכו'.

ואח"כ אומרים אב הרחמן רחם נא עלינו במדתו של יעקב שלא להיות גשמיות הגוף והעולם מסתירים ומעלימים עליו ויהיה גילוי האהבה למטה כמו למעלה:

ואחר כך אומרים: "אב הרחמן, רחם נא עלינו", במידתו של יעקב, כדי שהגשמיות של הגוף ושל העולם לא תסתיר עליו ותעלים אותו, ושהאהבה תתגלה למטה כפי שהיא למעלה.

14 ג והנה מן הבאר הזאת ע"י חפירה זו נעשה גילוי בחי' מים חיים שהוא קיום יותר מבחי' אהבה ברשפי אש בהתלהבות התפלה ע"י התבוננות כו' שאחר התפלה חולפת ועוברת כו'

ג. והנה, באמצעות באר זו, על ידי חפירה זו, מתגלה בחינת מים חיים, שקיומם ממושך יותר מבחינת אהבה כרשפי אש בהתלהבות התפילה, מתוך התבוננות וכו', שאחרי התפילה היא חולפת ועוברת וכו'.

אבל בחי' מים הם המשכות אהבה שאין לה הפסק וזו היא מעלת אברהם אוהבי איש החסד זכור אב נמשך אחריו כמים

אבל בחינת המים היא המשכות של אהבה שאין לה הפסק. וזו מעלתו של אברהם, "אברהם אוהבי", איש החסד: "זכור אב נמשך אחריו כמים".

(וזהו ליעקב אשר פדה את אברהם דוקא וע' ברבות וירא פמ"ח אתה אמרת יוקח נא מעט מים חיים שאני פורע לבניך כו' עלי באר כו' וע"ש ג"כ ס"פ נ"ד.

(וזהו "ליעקב אשר פדה את אברהם" דוקא. ועיין במדרש רבה, וירא, פרק מ"ח: "אתה אמרת: יוקח נא מעט מים; חייך שאני פורע לבניך" וכו', "עלי באר" וכו'. ועיין שם גם בסוף פרק נ"ד.

וע' עוד מענין עלי באר ברבות חיי שרה פ"ס בשלח פכ"ה ר"פ במדבר שלח לך ר"פ י"ז ובפ' חקת ובפ' עקב בפסוק שמע ישראל אתה עובר היום ובקהלת רבה ס"פ שלח לחמך ע"פ המים).

ועיין עוד בעניין "עלי באר" במדרש רבה: חיי שרה, פרק ס'; בשלח, פרק כ"ה; תחילת במדבר; שלח לך, תחילת פרק י"ז; ובפרשת חוקת; ובפרשת עקב, על הפסוק "שמע ישראל אתה עובר היום"; ובקהלת רבה, בסוף "שלח לחמך על פני המים".

והיינו לפי שהם מים חיים שמקבלים מחכמה שנק' חיים כי החכמה תחיה באור פני מלך חיים

והיינו משום שהם מים חיים, המקבלים מחכמה, הנקראת חיים, שהרי "החכמה תחיה" ו"באור פני מלך חיים":

דהיינו בחי' ביטול כח מ"ה [מה] [וכמ"ש במ"א ע"פ ושאתם מים בששון בענין ניסוך המים בחג איך שהיא בחי' אהבה שלמעלה מרשפי אש וכמשל הבן כשהוא אצל אביו ממש כו'.]

כלומר, בחינת ביטול, כוח מ"ה. [וכמו שנתבאר במקום אחר על הפסוק "ושאתם מים בששון", בענין ניסוך המים בחג: כיצד זו בחינת אהבה שלמעלה מרשפי אש, כמו כמשל הבן כשהוא ממש אצל אביו וכו'.]

15 וכמ"א מבואר שזהו בחי' כהן גדול חסד דאבא אהבה בבחי' ביטול] וגילוי זה בנפשו של האדם הוא ע"י העסק בתורה דאורייתא מחכמה נפקת בחי' ביטול

ובמקום אחר מוסבר שזו בחינת כהן גדול — חסד דאבא, אהבה בבחינת ביטול. [גילוי זה בנפשו של האדם נעשה באמצעות העיסוק בתורה, שהרי "אורייתא מחכמה נפקת", והיא בחינת ביטול;

ולכן נמשך ממנה גילוי זה בנפש האדם בבחי' ולא תחללו כו' שלא לדחוק רגלי השכינה ואשים דברי בפ"ך כו',

ולכן גילוי זה נמשך ממנה אל נפשו של האדם בבחינת "ולא תחללו" וכו', שלא "לדחוק רגלי השכינה", וכן "ואשים דברי בפ"ך" וכו'.

ולכן בפ' קדש לי שהוא ח"ע [חכמה עילאה] נאמר ולזכרון בין עיניך דהיינו שאין הפסק להאהבה כבאר מים חיים שנובעים תמיד

ולכן בפרשת "קדש ל"י", שהיא חכמה עילאה, נאמר "ולזכרון בין עיניך", כלומר, לאהבה אין הפסק, כמו באר של מים חיים הנובעים תמיד;

והיינו ע"י מ"ש אח"כ למען תהיה תורת ה' בפ"ך וכמ"ש בספרי פ' ואתחנן לפי שהוא אומר ואהבת את ה' איני יודע באיזה צד אוהבים את הקב"ה ת"ל והיו הדברים האלה כו'

וזה נעשה באמצעות הכתוב בהמשך: "למען תהיה תורת ה' בפ"ך". וכך כתוב בספרי, פרשת ואתחנן: "הואיל והוא אומר 'ואהבת את ה'", איני יודע באיזה צד אוהבים את הקב"ה; תלמוד לומר: 'והיו הדברים האלה' וכו',

שמתוך כך אתה מכיר את הקבי"ה והיינו לפי כי החכמה שהיא התורה היא בחינת ראייה והאהבה הנמשך מבחי' ראייה היא בבחי' ביטול והיא למעלה מבחי' אהבה הנמשכת מבחי' שמיעה שהיא מרחוק והיא בחי' רשפי אש כו'

שמתוך כך אתה מכיר את הקבי"ה. והיינו, מפני שהחכמה, שהיא התורה, היא בחינת ראייה, והאהבה הנמשכת מבחינת ראייה היא בבחינת ביטול; היא למעלה מבחינת האהבה הנמשכת מבחינת שמיעה, שהיא מרחוק ובבחינת רשפי אש וכו'.

[ועמ"ש במ"א סד"ה מי כה' אלקינו המגביהי לשבת המשפילי לראות. לראות בחי' ראייה והתגלות אור אי"ס ב"ה כו' והיינו ע"י התורה כו' ע"ש].

[ועיין במה שכתוב במקום אחר, בסוף המאמר המתחיל "מי כה' אלקינו המגביהי לשבת המשפילי לראות": "לראות" — בחינת ראייה והתגלות אור אין סוף ברוך הוא וכו', והיינו באמצעות התורה וכו'; עיין שם].

16 וגילוי בחי' מים חיים של התורה נמשך מהבאר ההיא שנובעת מתחת לארץ הוא בחי' המצות המלוכשים בענינים הגשמיים כי כל התורה הוא פי'

גילוי בחינת המים החיים של התורה נמשך מאותה באר הנובעת מתחת לארץ, שהיא בחינת המצוות המלוכשות בענינים גשמיים; שהרי התורה כולה היא פירוש

וביאור המצות כמ"ש במ"א, ומן הבאר ההיא נובעים מים חיים של התורה להיות בבחי' ביטול ולא תחללו את שם קדשי ואשים דברי בפיך כו'

וביאור של המצוות, כפי שמבואר במקום אחר. ומאותה באר נובעים מים חיים של התורה, כדי שתהיה בבחינת ביטול: "ולא תחללו את שם קדשי", ו"ואשים דברי בפיך" וכו'.

וע"ז נאמר ביום ההוא יצאו מים חיים מירושלים חצים אל הים הקדמוני כי מים חיים של התורה המלוכשת בגשמיות יומשכו ממטלמ"ע [ממטה למעלה] אל הים הקדמוני והים הקדמוני יהיה בבחי' מקבל מבחי' מים חיים שלמטה.

ועל כך נאמר: "ביום ההוא יצאו מים חיים מירושלים, חצים אל הים הקדמוני". שכן המים החיים של התורה המלוכשת בגשמיות יומשכו מלמטה למעלה אל הים הקדמוני, והים הקדמוני יהיה בבחינת מקבל מבחינת המים החיים שלמטה.

17 והענין כמ"ש אז נדברו כו' ויקשב ה' וישמע כו'. ולכאורה אינו מובן מה צריך הקב"ה לשמיעת התורה שלמטה והלא תורה מאתו תצא.

והביאור הוא כפי שנאמר: "אז נדברו" וכו', "ויקשב ה' וישמע" וכו'. לכאורה אין הדבר מובן: מדוע זקוק הקב"ה לשמוע את התורה הנלמדת למטה? הרי "תורה מאתו תצא"!

אלא הענין כי הנה הקב"ה נקי לפעמים בחיי ממכ"ע [ממלא כל עלמין] (ועיין זח"ב [זהר חלק ב'] בשלח מ"ו א' ובמק"מ [ובמקדש מלך] שם).

אלא שהביאור הוא שהקב"ה נקרא לפעמים בחינת ממלא כל עלמין (ועיינו בזהר, חלק ב', בשלח, מו ע"א, ובמקדש מלך שם).

והנה התורה של העוה"ז לפי שהיא מלובשת בענינים גשמיים שרשה מאד נעלה כו' ולכן היא ממשכת כח החיות מאור א"ס ב"ה מלמעלה מעלה מבחינת סובב כל עלמין לבחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] ויקשב ה' וישמע כו'.

והנה, התורה של העולם הזה, מכיוון שהיא מלובשת בענינים גשמיים, שורשה נעלה מאוד וכו'; ולכן היא ממשיכה את כוח החיות מאור אין סוף ברוך הוא, ממעלה מעלה, מבחינת סובב כל עלמין לבחינת ממלא כל עלמין: "ויקשב ה' וישמע" וכו'.

ועיין מזה בזח"ב [בזהר חלק ב'] ס"פ ויקהל (דרי"ז ע"א) וזהו ענין במחוקק במשענותם וכמ"ש ע"פ אם בחקתי תלכו (עיין לעיל פ' בחקתי ד"ה מבואר בע"ח [בעץ חיים])

ועיינו על כך בזהר, חלק ב', סוף פרשת ויקהל (דף ר"ז ע"א). וזהו פירוש "במחוקק במשענותם", כפי שמתבאר על הפסוק "אם בחוקותי תלכו" (עיינו לעיל, פרשת בחוקותי, במאמר המתחיל "מבואר בעץ חיים"):

ששני חקיקות לכלי עד"מ מבית ומבחוץ מבחוץ להעביר כל חלודה ובפנים לחקוק בה בית קיבול כך צ"ל חקיקת הנפש מבחוץ להעביר כל מונע ומסתיר כו'

שיש שתי חקיקות בכלי, למשל, מבפנים ומבחוץ: מבחוץ, כדי להסיר את כל החלודה, ומבפנים, כדי לחרוט בו בית קיבול. כך גם צריכה להיות חקיקת הנפש: מבחוץ, כדי להסיר כל דבר שמפריע ומסתיר וכו',

והוא בחינת חפירה הנ"ל ומבפנים להיות בחינת כלי קיבול אור א"ס ב"ה להיות כלי מחזיק ברכה כו' וזהו בחינת החפירה שנזכרה לעיל; ומבפנים, להיות בבחינת כלי קיבול לאור אין סוף ברוך הוא, ולהיות "כלי מחזיק ברכה" וכו'.

ואין אור א"ס ב"ה שורה ומתגלה אלא בבחי' חכמה כח מה כו' והמחוקק העושה הכלי קיבול הוא הממשיך בחי' התורה בבחינת הביטול כו'

ואור אין סוף ברוך הוא שורה ומתגלה רק בבחינת חכמה, כוח מה וכו'. והמחוקק, העושה את כלי הקיבול, הוא שממשיך את בחינת התורה בדרך של ביטול וכו'.

(ועמ"ש לקמן בביאור ע"פ החלצו מאתכם בפ' מטות ענין שמשה נק' מחוקק, ועמשי"ל [ועיין מה שכתוב לעיל] ע"פ משה ידבר, וע' עוד מענין במחוקק בזח"ג [בזהר חלק ג] ס"פ וילך רפ"ו א' ופ' בהעלותך דק"נ).

(ועיינו להלן בביאור על הפסוק "החלצו מאתכם" בפרשת מטות, בעניין שמשה נקרא מחוקק; ועיינו לעיל על הפסוק "משה ידבר"; ועיינו עוד בעניין "במחוקק" בזהר, חלק ג, סוף פרשת וילך, רפ"ו ע"א, ובפרשת בהעלותך, דף קנ.).

במשענותם הם תמכי אורייתא (ע' [עייין] זח"א [זהר חלק א] ד"ח ע"א) עץ חיים היא למחזיקים בה וכענין שנאמר ביששכר וזבולון שמבני יששכר היו הסנהדרין וזבולון ע"י שהיה עוסק בפרקמטיא בשביל יששכר זכה ונתעלה במעלה יותר בבחי' א'

"במשענותם" — אלה הם תומכי התורה (תמכי אורייתא) (ראו זהר, חלק א, דף ח ע"א), "עץ חיים היא למחזיקים בה". וכך גם נאמר על יששכר וזבולון: מבני יששכר יצאו חברי הסנהדרין, וזבולון, משום שעסק במסחר למען יששכר, זכה והתרומם למעלה גבוהה יותר בהיבט אחד,

דהיינו בבחינת ממטה למעלה שמפני שע"י השפעת טובו וחיותו היה יששכר עוסק בתורה בחיות זה הנמשך לו הרי זבולון קודם לו שממשיך חיות לתורתו

כלומר, בבחינת עלייה מלמטה למעלה: מאחר שבזכות השפע והחיות שהעניק לו עסק יששכר בתורה, וקיבל את החיות שנמשכה אליו, הרי זבולון קודם לו, שכן הוא ממשיך חיות לתורתו.

(ועיין מזה ברבות ויחי ס"פ צ"ט זח"א [זהר חלק א] ח' א' ויחי דרמ"א ב' ח"ג [חלק ג] מצורע נ"ג ב' ועמ"ש סד"ה קול דודי גבי מקפץ על הגבעות).

(ראו על כך גם במדרש רבה, ויחי, סוף פרק צ"ט; בזהר, חלק א, ח' א'; ויחי, דף רמ"א ע"ב; חלק ג, מצורע, נ"ג ע"ב; וכן מה שנכתב בסוף המאמר המתחיל "קול דודי", בעניין "מקפץ על הגבעות").

ולכן נאמר בזבולון עמים הר יקראו כו'. פ"י ע"ד מה שנאמר מי יעלה בהר ה' ומי יקום כו'.

ולכן נאמר על זבולון: "עמים הר יקראו" וגו'. הכוונה היא על דרך מה שנאמר: "מי יעלה בהר ה' ומי יקום" וגו'.

אבל גבי זבולון אפי' [אפילו] בחיי עמים עוממות יקראו ויתאספו לבחינת הר ה'. אך הנה כל בחינות הנ"ל שבבחינת באר ממטה למעלה צריך להיות אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] לפני אתעדל"ת [אתערותא דלתתא].

אבל אצל זבולון, אפילו בבחינת "עמים", כלומר עמים עוממים, יקראו ויתאספו אל בחינת "הר ה'". אולם כל הבחינות שהוזכרו לעיל, שהן בבחינת באר — מלמטה למעלה — צריכות אתערותא דלעילא לפני אתערותא דלתתא.

וזהו אז ישיר ישראל ישראל דלעילא (עיי' זהר ח"ב [חלק ב' נ"ד א'] עלי באר (עיי' [עיי'] זהר ס"פ וילך שם ובע"ח [ובעץ חיים] שער ל"א פ"ז [פרק ז']

וזהו "אז ישיר ישראל" — ישראל דלעילא (ראו זהר, חלק ב, נ"ד א'); "עלי באר" (ראו זהר, סוף פרשת וילך, שם, ועץ חיים, שער ל"א, פרק ז'):

היא כנס"י [כנסת ישראל] מקור נש"י [נשמות ישראל] שכוונסת ואוספת לתוכה בחי' ישראל דלעילא ענו לה מלמעלה למטה להיות אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] שלפני אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] כדי להיות עלי באר ממטה למעלה וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] אלמלא הקב"ה עוזרו כו'

היא כנסת ישראל, מקור נשמות ישראל, המכנסת ואוספת לתוכה את בחינת ישראל דלעילא. "ענו לה" — מלמעלה למטה, כדי שתהיה אתערותא דלעילא הקודמת לאתערותא דלתתא, וכך תהיה "עלי באר" מלמטה למעלה. וכמאמר חז"ל: "אלמלא הקדוש ברוך הוא עוזרו" וגו'.

(ועי' בע"ח [בעץ חיים] של"א פ"ז [פרק ז'] ובזח"ג [ובזהר חלק ג] ס"פ וילך) ואותה אנו מבקשים בתפלה והחזירנו בתשובה שלימה לפניך כו' אב הרחמן רחם נא עלינו ותן בלבנו בינה דהיינו

(ראו עץ חיים, שער ל"א, פרק ז', וזהר, חלק ג, סוף פרשת וילך). ועל כך אנו מבקשים בתפילה: "והחזירנו בתשובה שלימה לפניך" וגו'; "אב הרחמן, רחם נא עלינו ותן בלבנו בינה", כלומר,

להבין דבר מתוך דבר כו' כי גם הרחמנות הגדולה שעלינו היא ר חוקה מהשגתנו ואין אנו יכולים לעורר את הרחמנות

להבין דבר מתוך דבר וכו'. שכן גם הרחמים הגדולים של ה' עלינו רחוקים מהשגתנו, ואין אנו יכולים לעורר את הרחמים כפי שהם באמת.

כמו שהיא כו' ואתעדל"ע [ואתערותא דלעילא] זו היא ע"י המשכות התורה חכמה בראש וחכמה בסוף חכמה
בראש היא בחינת אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] שלפני אתעדל"ת [אתערותא דלתתא].

כפי שהם וכו'. ואתערותא דלעילא זו באה באמצעות המשכות של התורה: "חכמה בראש וחכמה בסוף". חכמה
בראש היא הבחינה של אתערותא דלעילא הקודמת לאתערותא דלתתא;

וחכמה בסוף שע"י אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] היא הבאר שחפרוה כרוה כו'
במחוקק במשענותם יצאו מים חיים

וחכמה בסוף, שבה אתערותא דלתתא מביאה אתערותא דלעילא, היא הבאר ש"חפרוה, כרוה" וכו', "במחוקק,
במשענותם"; "יצאו מים חיים".

(ועיין בזהר בראשית דכ"ו ע"ב ועמ"ש בפ' נשא סד"ה כה תברכו מענין ברכה בראש ברכה בסוף, וע'
עוד בזהר ויקהל דקצ"ז ב' מענין כרוה נדיבי עם ועמ"ש בפ' ויקהל סד"ה

(ועיינו בזהר, בראשית, דף כ"ו ע"ב; ובמה שנכתב בפרשת נשא, בסוף המאמר הפותח במילים "כה תברכו", בענין
"ברכה בראש, ברכה בסוף"; ועיינו עוד בזהר, ויקהל, דף קצ"ז ע"ב, בענין "כרוה נדיבי עם"; ובמה שנכתב בפרשת
ויקהל, בסוף המאמר הפותח במילים

קחו מאתכם בפ"י כל נדיב לבו יביאה ובשה"ש [ובשיר השירים] ע"פ מה יפו פעמיך בנעלים בת נדיב כו',
וע' עוד זח"ג [זהר חלק ג'] י"ט ב' כ"ו א', ח"א [חלק א'] רל"ה א', ח"ב [חלק ב'] קי"ג סע"ב [סוף עמוד ב'] קי"ד ח"ג
[חלק ג'] רל"ה ב'):

"קחו מאתכם", בפירוש "כל נדיב לבו יביאה"; ובשיר השירים, על הפסוק "מה יפו פעמיך בנעלים בת נדיב" וכו';
ועיינו עוד בזהר חלק ג', י"ט ע"ב, כ"ו ע"א; חלק א', רל"ה ע"א; חלק ב', קי"ג סוף ע"ב, קי"ד; חלק ג', רל"ה ע"ב.)



על המהדורה

המהדורה הזאת כוללת לשון המאמר והתרגום לעברית של ימינו.

The Hebrew text of Likkutei Torah: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

התרגום שלנו לעברית של ימינו, מתוך התרגום האנגלי שלנו מלשון הקודש, בלי הערות קה"ת: CC BY 4.0.

המהדורה כולה: CC BY-NC 4.0. מותר להעתיק, להדפיס ולהפיץ בחינם, בציון Kehot Publication Society ו־likuteitorah.com; אסור למכור.
/https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0

התרגום לעברית נעשה מהמהדורה האנגלית של likuteitorah.com בעזרת בינה מלאכותית (openai/gpt-6-luna-pro:batch), כשלשון המאמר לצדו לבדיקה. עדיין לא עבר עריכה אנושית. כל דבר חשוב יש לבדוק מול לשון המאמר.

הרבי ביקש ללמוד את מאמרי פרשת השבוע, «הפרשה החסידית», באותו שבוע, מחולקים לשבעת ימיו (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725). למה ללמוד, וברכות הרבי: /likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha (Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309).

מיזם חנימי ולא מסחרי. אין כאן מכירה. אין שיוך לקה"ת, ל־Sefaria או לספריית ליובאוויטש. © likuteitorah.com

מתוך /likuteitorah.com/he/likutei-torah/chukas/8

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק